

การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล
Management of Academic Collaboration Networks of School
Administrators Under the Satun Primary Educational Service Area Office

Received: October 15, 2025 Revised: November 21, 2025 Accepted: November 26, 2025

ปนัดดา ตลาศิริ¹ และรุ่งชัชดาพร เวหะชาติ^{2*}
Panadda Thalasiri¹ and Rungchatchadaporn Vehachart^{2*}

^{1,2} สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

^{1,2} Department of Educational Administration, Faculty of Education, Thaksin University, Khao Rup Chang, Mueang, Songkhla, 90000

*Corresponding Author, E-mail: 6719970030@tsu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ ประเภทการค้นคว้าอิสระ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ 2) เปรียบเทียบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ 3) ประมวลข้อเสนอแนะการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครู จำนวน 302 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดสถานศึกษา สุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก เครื่องมือเป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.754 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การทดสอบค่าเอฟ ผลการวิจัย 1) ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นโดยภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}=4.5487$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการกำหนดวิสัยทัศน์อยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{x}=4.9811$) ด้านการติดตามผลและการวัดประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x}=4.0795$) 2) ผลการเปรียบเทียบ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและขนาดสถานศึกษา พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาและขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน คือ ด้านการประสานงานมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3) ผลการประมวลข้อเสนอแนะ พบว่า ความคิดเห็นด้านการประสานงานมีค่าความถี่สูงสุด คิดเป็นร้อยละ 23.84 เสนอว่า ควรพัฒนาระบบการประสานงาน การใช้เทคโนโลยีและช่องทางการสื่อสารที่ทันสมัยและหลากหลาย เพื่อความรวดเร็ว ชัดเจน สามารถอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ระหว่างสมาชิกภายในเครือข่ายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : การบริหารเครือข่าย ความร่วมมือทางวิชาการ และผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research is a quantitative research, independent study type. The objectives are 1) to study the management of academic cooperation networks, 2) to compare the management of academic cooperation networks, and 3) to compile recommendations for the management of academic cooperation networks of school administrators under the Satun Primary Educational Service Area Office. The sample consisted of 302 teachers. The stratified random sampling method was used according to the size of the school and simple random sampling by lot. The tool was a 5-level estimation questionnaire. The reliability of the questionnaire was 0.754. The statistics used for data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-test, and F-test. Research Results: 1) The overall opinion analysis found that the level of agreement was at the highest level ($\bar{x}=4.5487$). When considering each aspect, it was found that most people had the highest level of agreement, with the vision setting aspect having the highest level ($\bar{x}=4.9811$). The monitoring and evaluation aspect had the lowest mean value ($\bar{x}=4.0795$). 2) The comparison results classified by educational qualifications, work experience, and school size revealed that teachers with different educational qualifications and school sizes had similar overall and individual opinions. Teachers with different work experiences had similar overall opinions. However, when considering each aspect, coordination had a significant difference at the .05 level. 3) The results of the compilation of suggestions revealed that the opinion on coordination had the highest frequency, accounting for 23.84 percent. It is recommended that a coordination system should be developed, using modern and diverse technology and communication channels to ensure speed, clarity, and facilitate the exchange of information and experiences among network members effectively.

Keywords: Network management, Academic cooperation and Educational institution administrators

บทนำ

การบริหารเครือข่ายความร่วมมือในสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญต่อการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์มุ่งสู่ความสำเร็จของการสร้างเครือข่ายและการดำรงรักษาเครือข่ายไว้อย่างยั่งยืน ก่อให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้และสมานฉันท์ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐาน จำเป็นต้องพัฒนาโรงเรียนและบุคลากรให้มีศักยภาพ ซึ่งในทางปฏิบัติ พบว่าการสร้างเครือข่ายความร่วมมือที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจวัตถุประสงค์การทำงานร่วมกัน การแบ่งงานกันทำ การแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ร่วมกัน บทบาทของความร่วมมือจะแผ่ขยายออกไป จากการให้ความร่วมมือทางด้านการศึกษาไปสู่ความร่วมมือในการสร้างความเข้มแข็งในด้านอื่นๆ (Ministry of Education, 2021)

การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพของการจัดการศึกษา การมีภาวะผู้นำทางวิชาการที่เหมาะสมของผู้บริหารสถานศึกษาจะช่วยส่งเสริมให้ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและการศึกษาในภาพรวมอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา โดยใช้แนวคิดเครือข่ายความร่วมมือในการจัดการศึกษาระหว่างสถานศึกษาที่ยังไม่ประสบความสำเร็จในทางปฏิบัติ พบว่า เครือข่ายบางเครือข่ายไม่สามารถปฏิบัติได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากจากประสบปัญหาในการบริหารเครือข่ายสถานศึกษาหลายด้าน เช่น ขอบข่ายความร่วมมือด้านวิชาการไม่ชัดเจน ผู้บริหารสถานศึกษาขาดภาวะผู้นำ ผู้ประสานงานและสมาชิกเครือข่ายขาดความร่วมมือ รวมถึงการแข่งขันทางวิชาการระหว่างโรงเรียนที่ส่งผลให้เกิดการแข่งขันมากกว่าการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ (Office of the Basic Education Commission, 2022)

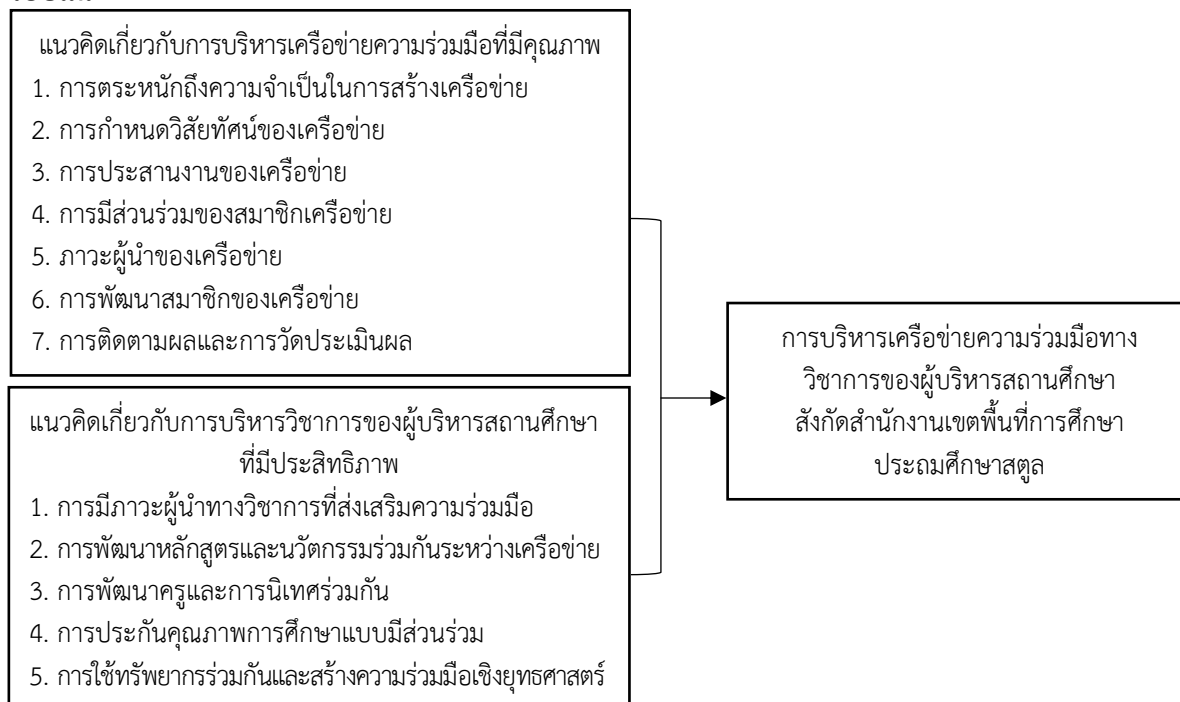
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล มีเป้าหมายสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรและระบบบริหารจัดการให้มีคุณภาพ จากผลการรายงานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด พบว่า การดำเนินงานในรูปแบบเครือข่าย มีสาเหตุมาจากการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในสถานศึกษายังมีลักษณะต่างโรงเรียนต่างทำ ผู้บริหารสถานศึกษา ขาดทักษะในการบริหารเครือข่าย รวมทั้งขาดความรู้ ความเข้าใจในการนำเครือข่ายความร่วมมือมาใช้ ซึ่งจำเป็นต้องผสมผสานการดำเนินการกิจและทรัพยากรต่างๆ เข้าด้วยกันอย่างเป็นระบบ (Satun Primary Educational Service Area Office, 2022)

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานั้น เพื่อให้ได้มาซึ่งองค์ความรู้ที่จะเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางในการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการให้มีคุณภาพ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ให้สามารถพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล
3. เพื่อประมวลข้อเสนอแนะและศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

กรอบแนวคิด

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัยการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ระเบียบวิธีการวิจัย

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครู ปีการศึกษา 2568 จำนวน 1,621 คน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ข้าราชการครู ปีการศึกษา 2568 จำนวน 310 คน กำหนดขนาด

กลุ่มตัวอย่างโดยเปรียบเทียบจากตารางสำเร็จรูปของ (Krejcie and Morgan, 1970) จากนั้นสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดสถานศึกษาและใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก

2. การสร้างเครื่องมือ

สร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาที่เกี่ยวกับการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วยคำถาม 7 องค์ประกอบ

3. การทดสอบคุณภาพของเครื่องมือ

3.1 นำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีค่า IOC เท่ากับ 1.00

3.2 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน กำหนดขนาดกลุ่มประชากรโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามขนาดสถานศึกษาและใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายโดยวิธีการจับสลาก นำผลมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .754 และนำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว นำไปใช้เก็บข้อมูล

4. การเก็บข้อมูล

4.1 เก็บรวบรวมแบบสอบถาม โดยจัดส่งไป 310 ฉบับ ได้รับคืน 302 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.41

4.2 ตรวจสอบความถูกต้องแล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ยึดหลักปฏิบัติตามหลักจริยธรรมการวิจัยในคน

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลที่เป็นตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปร หาค่าความถี่และค่าร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็น โดยการหาค่าเฉลี่ย $\bar{x}$ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วนำค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ไปวิเคราะห์เทียบกับคะแนนเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์การประเมินตามแนวคิดของ Best (1997)

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบ จำแนกตามตัวแปร วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และขนาดสถานศึกษา โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่า t(t-test) ค่า F (F-test) ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA)

ตอนที่ 4 ประมวลข้อเสนอแนะโดยวิธีการ (Content Analysis) ในการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวบรวมจัดเป็นรายด้านตามตัวแปรตาม

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้าน

การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล	n = 302		ระดับ
	$\bar{x}$	S.D.	
1. ภาวะผู้นำของเครือข่าย	4.9253	0.0977	มากที่สุด
2. การกำหนดวิสัยทัศน์ของเครือข่าย	4.9811	0.0538	มากที่สุด
3. การสร้างความตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างเครือข่าย	4.5679	0.2311	มากที่สุด
4. การประสานงานของเครือข่าย	4.2438	0.1727	มาก
5. การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย	4.9160	0.1094	มากที่สุด
6. การพัฒนาสมาชิกของเครือข่าย	4.0803	0.1062	มาก
7. การติดตามผลและการวัดประเมินผล	4.0795	0.1228	มาก
รวม	4.5487	.0543	มากที่สุด

จากตาราง 1 ระดับความคิดเห็นที่มีต่อการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการโดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ =4.5487) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยด้านการกำหนดวิสัยทัศน์อยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{x}$ =4.9811) ด้านการติดตามผลและการวัดประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x}$ =4.0795)

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา

ตาราง 2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และทดสอบค่า t(t-test) โดยภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา

การบริหารเครือข่ายความร่วมมือ ทางวิชาการ	วุฒิการศึกษา (n=302)				t	Sig
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี			
	(n =284)		(n =18)			
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
1. ภาวะผู้นำของเครือข่าย	4.9253	0.0985	4.9259	0.0852	-.027	.603
2. การกำหนดวิสัยทัศน์เครือข่าย	4.9809	0.0543	4.9841	0.0462	-.247	.597
3. การตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างเครือข่าย	4.5657	0.2327	4.6019	0.2072	-.642	.242
4. ประสานงานของเครือข่าย	4.2452	0.1744	4.2222	0.1457	.546	.996
5. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย	4.9159	0.1103	4.9167	0.0959	-.028	.758
6. การพัฒนาสมาชิกของเครือข่าย	4.0819	0.1077	4.0556	0.0770	1.019	.150
7. การติดตามและการประเมินผล	4.0780	0.1214	4.1032	0.1454	-.844	.386
รวม	4.5486	0.0550	4.5493	0.0419	-.048	.189

จากตาราง 2 พบว่า ครูที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เครือข่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$ =4.9809) และด้านการติดตามผลและประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{x}$ =4.0780)

ตาราง 3 เปรียบเทียบ โดยวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน

การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
1. ภาวะผู้นำของเครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	.015	.007	.785	.457
	ภายในกลุ่ม	299	2.856	.010		
	รวม	301	2.871			
2. การกำหนดวิสัยทัศน์เครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	.010	.005	1.712	.182
	ภายในกลุ่ม	299	.862	.003		
	รวม	301	.871			
3. การตระหนักถึงความสำคัญในการสร้างเครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	.250	.125	2.362	.096
	ภายในกลุ่ม	299	15.831	.053		
	รวม	301	16.081			
4. การประสานงานเครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	.184	.092	3.127*	.045
	ภายในกลุ่ม	299	8.789	.029		
	รวม	301	8.973			
5. การมีส่วนร่วมของสมาชิกเครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	.029	.015	1.233	.293
	ภายในกลุ่ม	299	3.573	.012		
	รวม	301	3.602			
6. การพัฒนาสมาชิกของเครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	.016	.008	.689	.503
	ภายในกลุ่ม	299	3.381	.011		
	รวม	301	3.397			

การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
7. การติดตามผลและการวัดประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	.060	.030	2.012	.136
	ภายในกลุ่ม	299	4.481	.015		
	รวม	301	4.542			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.001	.000	.152	.859
	ภายในกลุ่ม	299	.886	.003		
	รวม	301	.886			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 3 พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อการประสานงานเครือข่ายแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 4 เปรียบเทียบ โดยวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนทางเดียว (One – Way ANOVA) ในภาพรวมและรายด้าน จำแนกตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา

การบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ	ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	Sig
1. ภาวะผู้นำของเครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	.009	.005	.477	.621
	ภายในกลุ่ม	299	2.862	.010		
	รวม	301	2.871			
2. การกำหนดวิสัยทัศน์เครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	.005	.003	.895	.410
	ภายในกลุ่ม	299	.866	.003		
	รวม	301	.871			
3. การตระหนักถึงความจำเป็นในการสร้างเครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	.045	.023	.423	.656
	ภายในกลุ่ม	299	16.035	.054		
	รวม	301	16.081			
4. การประสานงานของเครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	.009	.004	.149	.861
	ภายในกลุ่ม	299	8.964	.030		
	รวม	301	8.973			
5. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในเครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	.034	.017	1.411	.245
	ภายในกลุ่ม	299	3.569	.012		
	รวม	301	3.602			
6. การพัฒนาสมาชิกของเครือข่าย	ระหว่างกลุ่ม	2	.011	.005	.460	.632
	ภายในกลุ่ม	299	3.386	.011		
	รวม	301	3.397			
7. การติดตามผลและการวัดประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	2	.014	.007	.460	.632
	ภายในกลุ่ม	299	4.528	.015		
	รวม	301	4.542			
ภาพรวม	ระหว่างกลุ่ม	2	.000	.000	.082	.921
	ภายในกลุ่ม	299	.886	.003		
	รวม	301	.886			

จากตาราง 4 พบว่า ครูที่มีขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ผลการประมวลข้อเสนอแนะและศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวม พบว่า ควรเน้นการพัฒนาภาวะผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และเป็นที่ยอมรับ การกำหนดทิศทางของเครือข่ายที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบท รวมถึงการสร้างความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้การประสานงานที่มีประสิทธิภาพ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกฝ่ายการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่องและการจัดให้มีระบบติดตามและประเมินผลที่โปร่งใสถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะนำไปสู่การดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการที่มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นต่อการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เครือข่าย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านภาวะผู้นำของเครือข่าย ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดและด้านการติดตามผลและการวัดประเมินผล มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษาเป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า การที่ระดับความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนให้เห็นถึงการตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานแบบเครือข่าย ซึ่งช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษา รายด้านพบว่า ด้านการกำหนดวิสัยทัศน์เครือข่ายมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านภาวะผู้นำ ซึ่งอาจเกิดจากความแตกต่างของทักษะและประสบการณ์ผู้บริหารแต่ละโรงเรียน (Northouse, 2022) ขณะที่ด้านการติดตามผลและการวัดประเมินผลมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สะท้อนว่าการดำเนินงานด้านนี้มีความซับซ้อน ต้องใช้ข้อมูล เครื่องมือ และความร่วมมือจากหลายฝ่ายทำให้เป็นงานที่ทำได้ยากกว่าองค์ประกอบอื่น สอดคล้องกับ Thungsook and Lapcharoen (2020) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนทั้งโดยภาพรวมและรายด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 ผลการเปรียบเทียบ จำแนกตามตัวแปรวุฒิการศึกษา พบว่าครูที่มีระดับวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็น ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เพราะครูทุกระดับวุฒิการศึกษาปฏิบัติงานภายใต้นโยบายและกระบวนการบริหารที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้มีประสบการณ์และการรับรู้ต่อการบริหารเครือข่ายในทิศทางคล้ายคลึงกัน อีกทั้งบทบาทในงานเครือข่ายมักขึ้นอยู่กับภารกิจที่โรงเรียนมอบหมายมากกว่าวุฒิการศึกษา จึงไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างทางความคิดเห็นอย่างมีนัยสำคัญ ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดที่ระบุว่าปัจจัยเชิงโครงสร้างองค์กรและบทบาทหน้าที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติมากกว่าความแตกต่างด้านคุณวุฒิทางการศึกษา (Robbins and Judge, 2022) สอดคล้องกับ Harikprakon (2020) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดบุรีรัมย์ เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรวุฒิการศึกษา พบว่า ครูมีความคิดเห็นโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ Chaowai (2021) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

ในการบริหารแหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดปทุมธานี เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรวุฒิการศึกษา พบว่า ความคิดเห็นของครูโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามตัวแปรประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐาน แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการประสานงานของเครือข่าย พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา 5-10 ปี ($\bar{x} = 4.0550$) กับครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษา มากกว่า 10 ปี ($\bar{x} = 4.5459$) มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นไปตามสมมติฐาน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เป็นเพราะครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ทั้งที่มีประสบการณ์ในการทำงานน้อยหรือมาก ได้เข้าร่วมประชุม สัมมนา พบปะแลกเปลี่ยนกับครูผู้สอนอื่นๆ ทำให้ได้เรียนรู้ถึงระบบการบริหารงานเครือข่าย สอดคล้องกับ Puengraya and Indusuta (2021) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูที่มีต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสสำนักงานเขตบางขุนเทียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรประสบการณ์การทำงาน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ Thungsook and Lapcharoen (2020) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือของเครือข่ายโรงเรียนที่ 43 สังกัดกรุงเทพมหานคร เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ Sanhum et al. (2022) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 9 และศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดสำนักเขตการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขต 9 เมื่อเปรียบเทียบตัวแปรประสบการณ์การทำงาน พบว่า ครูมีความคิดเห็นโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.3 ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา พบว่า ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากครูในสถานศึกษาทุกขนาดต้องปฏิบัติงานภายใต้นโยบายมาตรฐานการบริหารและกระบวนการดำเนินงานที่กำหนดโดยหน่วยงานต้นสังกัดเดียวกัน ทำให้มีการรับรู้เกี่ยวกับการบริหารเครือข่ายในทิศทางเดียวกัน นอกจากนี้ หน้าที่และบทบาทในงานเครือข่ายมักถูกกำหนดด้วยโครงสร้างงานภายในสถานศึกษามากกว่าขนาดของสถานศึกษา ส่งผลให้ทัศนคติและความคิดเห็นต่อการบริหารเครือข่ายไม่แตกต่างกัน ข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับแนวคิดองค์กรที่ชี้ว่า นโยบายและวัฒนธรรมองค์กรเป็นปัจจัยที่กำหนดทัศนคติของบุคลากรมากกว่าลักษณะประชากรหรือบริบททางกายภาพขององค์กร สอดคล้องกับ Kaewpun and Vachungngern (2023) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานวิชาการของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบุรี เขต 2 เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของครูไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ Butyotee et al. (2025) ได้ศึกษาการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 เมื่อเปรียบเทียบตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา พบว่า ครูมีความคิดเห็นในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะและศึกษาแนวทางการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล ในภาพรวม เสนอว่า ควรใช้จุดแข็งด้านการกำหนดวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำของผู้บริหารมาขับเคลื่อนเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง รวมถึงสร้างความตระหนักรู้ถึงคุณค่าและความสำคัญของการทำงานร่วมกัน ทั้งนี้ควรมีการส่งเสริมประสานงานให้มีประสิทธิภาพและสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกฝ่ายและควรปรับปรุงระบบติดตามการวัดและประเมินผลให้ไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งองค์ประกอบที่กล่าวมานี้ จะนำไปสู่การดำเนินงานของเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการที่มีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน ผลการเสนอแนะเป็นเช่นนี้เพราะ ความเข้าใจว่าความสำเร็จของการบริหารเครือข่ายทางวิชาการไม่ได้ขึ้นอยู่กับโครงสร้างหรือทรัพยากรเท่านั้น แต่ขึ้นอยู่กับ การกำหนดวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำและการสร้างร่วมมืออย่างมีเป้าหมาย ซึ่งเป็นปัจจัยกำหนดความยั่งยืนของเครือข่ายในระยะยาว สอดคล้องกับ Prachansit and Suwanwong (2025) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน และสามารถถ่ายทอดวิสัยทัศน์ดังกล่าวให้ครูและบุคลากรเข้าใจร่วมกันได้อย่างถูกต้อง การมีวิสัยทัศน์ร่วมจึงช่วยกำหนดทิศทางการพัฒนาสถานศึกษาให้มุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน สอดคล้องกับ Butsaenkhom et al. (2024) การสร้างวิสัยทัศน์เป็นจุดเริ่มต้นในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาให้บุคลากรร่วมกันดำเนินงานอย่างมีเป้าหมายให้บรรลุผลสำเร็จ สอดคล้องกับ Thongnuy and Sonsupree (2022) ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์เป็นการนำวิสัยทัศน์ไปสู่การปฏิบัติได้จริง โดยผู้บริหารสถานศึกษาสามารถเชื่อมโยงและแปลงวิสัยทัศน์ไปสู่นโยบาย เป้าหมาย แผนงาน โครงการขององค์การ ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 พัฒนาระบบบริหารเครือข่ายให้มีความเข้มแข็งและเป็นมาตรฐานร่วมกันในทุกโรงเรียน ควรพัฒนาระบบประเมินผลเครือข่ายที่เป็นรูปแบบเดียวกัน พร้อมส่งเสริมให้ครูและผู้บริหารมีความรู้ด้านการติดตามและประเมินผล จะช่วยให้เครือข่ายมีความเป็นเอกภาพและขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ใช้จุดแข็งด้านวิสัยทัศน์และภาวะผู้นำของผู้บริหารเพื่อขับเคลื่อนเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง และยั่งยืน เนื่องจากผู้บริหารมีความชัดเจนด้านวิสัยทัศน์และมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับสูง เครือข่ายควรนำศักยภาพนี้ไปใช้ในการวางแผนยุทธศาสตร์ร่วม การสร้างร่วมมือทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน และการพัฒนาครูให้มีบทบาทในเครือข่ายมากขึ้น เพื่อเพิ่มคุณภาพทางวิชาการและสร้างพลังร่วมในการพัฒนาเครือข่ายให้มีความยั่งยืนในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัญหาและแนวทางการแก้ไขการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยสังเคราะห์ได้ว่า ความสำเร็จของการบริหารเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสตูล เกิดขึ้นจากบทบาทภาวะผู้นำเชิงรุกของผู้บริหารสถานศึกษา มากกว่าปัจจัยเชิงโครงสร้าง เช่น วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และขนาดสถานศึกษา ซึ่งพบว่า ไม่ก่อให้เกิดความแตกต่างในระดับนัยสำคัญ ส่งผลให้ครูทุกกลุ่มมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานเครือข่ายไปในทิศทางเดียวกัน โดยเฉพาะการกำหนดวิสัยทัศน์ ภาวะผู้นำและการประสานงานซึ่งเป็นกลไกสำคัญที่ได้รับการให้ความสำคัญและเป็นตัวขับเคลื่อนการดำเนินงานเครือข่ายอย่างแท้จริง อีกทั้งการทำงานร่วมกันภายในเครือข่ายยังเอื้อต่อการก่อเกิดนวัตกรรมการบริหารและการเรียนรู้ร่วมกัน ส่งผลให้เครือข่ายดำเนินงานได้อย่างยั่งยืน

References

- Best, J. W. (1997). *Research in education*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Butsaenkhom, C., Somsrisuk, A., & Korboon, B. (2024). A Study of The Visionary Leadership of School Administrators Components. *Journal of MCU Ubon Review*, 9(3), 2007–2014. retrieved from <https://so06.tci-thaijo.org/index.php/mcjou/article/view/275720> (in Thai)
- Butyotee, M., Thuanchang, W., & Gesthong, T. (2025). Academic Cooperation Network Management Model of School Administrators under Primary Educational Service Area Office based on Saraniyadhamma 6. *The Journal of Research and Academics*, 8(2), 297–314. <https://doi.org/10.14456/jra.2025.46> (in Thai)
- Chaowai, C. (2021). The Role of School Administrators in Managing Internal Resources under the Local Organization in Pathum Thani Province. *Journal of Educational Management and Research Innovation*, 3(1), 19–28. retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/jemri/article/view/250671> (in Thai)
- Harikprakon, W. (2020). *Participation of network partners in organizing non-formal and informal education in the district under the Office of the Non-Formal and Informal Education Promotion, Buriram Province* (Master's thesis). Buriram: Buriram Rajabhat University. (in Thai)
- Kaewpun, J., & Vachungngern, P. (2023). Participato Ry Administration in Academic Affairs of Schools Under Office of Phetchaburi Educational Service Area 2. *Journal of Educational Innovation and Research*, 7(1), 19–35. <https://doi.org/10.14456/jeir.2023.2> (in Thai)
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610. <https://doi.org/10.1177/001316447003000308>
- Ministry of Education. (2021). *Guidelines for improving the quality of early childhood teacher production and development in Thai higher education institutions*. Office of the Secretary of the Education Council. (in Thai)
- Northouse, P.G. (2022). *Leadership: Theory and practice* (9th ed.). SAGE. (in Thai)

- Office of the Basic Education Commission. (2022, December 2). *Basic Education Development Plan 2023 - 2027 of the Office of the Basic Education Commission*. Office of the Basic Education Commission. <http://www.bopp.go.th/?p=2404> (in Thai)
- Prachansit, C., & Suwanwong, A. (2025). Visionary Leadership of School Administrators Under the Secondary Educational Service Area Office Bangkok 2. *Journal of Mani Chettha Ram Wat Chommani*, 8(3), 58–72.
retrieved from <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/JMCR/article/view/7270> (in Thai)
- Puengraya, S., & Indusuta, K. (2021). The Opinion of the Teachers on the Academic Affairs Administration, School Expansion Opportunity of Bang Khun Thian Office Under Bangkok Metropolis. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 6(5), 57–67.
retrieved from <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/247779> (in Thai)
- Robbins, S. P., & Judge, T. A. (2022). *Organizational behavior* (19th ed.). Pearson.
- Sanhum, C., Sompongdam, C., Sriphakdi, K., & Hongthong, A. (2022). States, Problems, And Guideline for The Development of Academic Administration in Schools Under the Jurisdiction Of Office Of The Dhamma Education Area 9. *Mcu Ubonratchathani Journal of Buddhist Studies*, 4(1), 143–154.
retrieved from <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JOB2025/article/view/3916> (in Thai)
- Satun Primary Educational Service Area Office. (2022). *Annual operational plan 2022*. Satun Primary Educational Service Area Office. (in Thai)
- Thongnuy, S., & Sonsupee, S. (2023). Visionary Leadership of The Administrators Affecting Competency Of 21st Century Teachers Under The Secondary Educational Service Area Office Sakon Nakhon. *Pañña Panithan Journal*, 8(2), 99–112.
retrieved from <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/PPJ/article/view/260182> (in Thai)
- Thungsook, J., & Lapcharoen, P. (2020). Teachers' opinions on the administration of cooperative networksof School cluster 43 Under The jurisdiction of Bangkok Metropolitan. *Journal of Humanities and Social Sciences, Surindra Rajabhat University*, 22(1), 107–118.
retrieved from <https://so03.tci-thaijo.org/index.php/jhssrru/article/view/229066> (in Thai)